

EDYTA JÓŹWIAK

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

STATUS PRAWNY KRYPTOWALUT I OPODATKOWANIE DOCHODÓW UZYSKIWANYCH Z TYTUŁU OBROTU NIMI

1. WSTĘP

Załamanie gospodarcze w USA spowodowane kryzysem finansowym w 2008 r. w niedługim czasie odbiło się na gospodarkach całego świata. Kryzys ten odkrył prawdziwą naturę ówczesnych największych banków komercyjnych USA i agencji ratingowych, które okazały się instytucjami finansowymi wprowadzającymi w błąd swoich klientów¹. Pojawiły się dyskusje dotyczące struktury systemu monetarnego. Wskazywano, że konwencjonalne teorie ekonomii okazały się krótkowzroczne w obliczu objawów wskazujących na brak równowagi systemu, przy jednoczesnym braku skutecznych rozwiązań na rynku finansowym².

W tych okolicznościach 3 stycznia 2009 r. pojawiła się pierwsza kryptowaluta – bitcoin opisany w tzw. Manifestie Satoshiego. Powstanie bitcoina było związane z koniecznością zastąpienia walut fiducjarnych i wykluczenia instytucji związanych z obrotem nimi (banków lub też

¹ G.D. MASLAK, G. SENEL, *Bank Consolidation and Systemic Risk: M&A During the 2008 Financial Crisis*, «Journal of Financial Services Research» 63.2/2023, s. 201-203.

² E.G. ESPONOSA, E. CRUZ HIDALGO, B.M. GARCIA, C.S. MATO, *Money or crypto-gold? Problematics and possible worlds for cryptocurrencies*, «International Economics» 76.3/2023, s. 429-452.

innej „zaufanej osoby trzeciej”³). Intencją twórcy pierwszej kryptowaluty było stworzenie nowej waluty – cyfrowej, pozostającej poza kontrolą, odpornej na działania lub zaniechania władzy. Manifest oprócz szczegółowego opisu funkcjonowania kryptowaluty zawiera również wyjaśnienie, dlaczego zdaniem twórcy bitcoina obecny elektroniczny system przesyłania pieniędzy jest nieefektywny. W dokumencie znajdziemy również definicję kryptowaluty, która jest określana jako rozproszony system księgowy, bazujący na kryptografii, przechowujący informację o stanie posiadania w określonych jednostkach⁴. Celem tak stworzonych kryptowalut było przede wszystkim uniemożliwienie manipulacji związanej z nielegalnym dodrukiem, co jest częstym problemem w przypadku tradycyjnych pieniędzy⁵.

Unikając pogłębionej analizy technicznej nieprzydatnej z punktu widzenia niniejszej publikacji, wystarczy wskazać, że technologia blockchain umożliwia nowy sposób rozliczania elektronicznych transakcji. W przeciwieństwie do obecnego systemu monetarnego, w którym ludzie mogą przysyłać pieniądze za pośrednictwem instytucji płatniczych, to podejście umożliwia bezpośrednie dokonywanie transakcji od jednej osoby do drugiej, anonimowo i bez pośredników⁶. Popularność kryptowalut w ostatnich czasach pokazała, że pomimo dużego zagrożenia manipulacją, sprawdza się on jako forma inwestycji pozagiełdowych.

2. METODOLOGIA

W pierwszej kolejności autorka, posługując się metodą monograficzną, skupiła się na opisie pojęcia kryptowaluty oraz jej krótkiej

³ Szerokie pojęcie obejmujące banki, instytucje nadzoru finansowego, jak również firmy świadczące usługi płatnicze.

⁴ S. NAKAMOTO, *Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System*, 2009, https://www.ussc.gov/sites/default/files/pdf/training/annual-national-training-seminar/2018/Emerging_Tech_Bitcoin_Crypto.pdf [dostęp 21 czerwca 2024 r.].

⁵ B. KLINGER, J. SZCZEPAŃSKI, *Blockchain – historia, cechy i główne obszary zastosowań*, «Człowiek w Cyberprzestrzeni» 1/2017, s. 18.

⁶ N. POPPER, *Digital Gold: The Untold Story of Bitcoin*, London 2015, s. 10-22.

charakterystyki, odnosząc się w szczególności do historii i przyczyn jej utworzenia. Następnie za pomocą metody dogmatyczno-prawnej, a także metody badania dokumentów dokonano analizy stanu prawnego związanego z opodatkowaniem transakcji dokonywanych za pomocą kryptowalut oraz ich wykorzystania jako instrumentu finansowego. Powyższe badania przeprowadzono w oparciu o analizę aktów prawnych, orzeczeń sądów i literatury przedmiotu. W szczególności dużą uwagę poświęcono analizie judykatury, ponieważ wskazuje ona konkretne działania w określonym stanie faktycznym.

3. CHARAKTERYSTYKA KRYPTOWALUT

W swoim założeniu technologia blockchain ma umożliwiać dokonywanie transakcji w sposób zdecentralizowany, co pozwoli zastąpić władzę centralną zaufaniem społeczności, od których oczekuje się równie efektywnego oraz bardziej demokratycznego zarządzania⁷. W doktrynie przyjmuje się, że można je określać jako tzw. pieniądze prywatne⁸.

Bitcoin oraz wszystkie inne kryptowaluty, w przeciwieństwie do walut fiducjarnych oraz instrumentów finansowych, są narzędziem cyfrowym, nieposiadającym żadnego fizycznego odpowiednika⁹. Mogą być przechowywane w postaci wydruku na kartce, na urządzeniach zwanych trezorami czy też na dysku komputera¹⁰. Z uwagi na brak centralnego emitenta kryptowaluty mają ściśle ograniczoną podaż, co czyni je niewątpliwie jednostką deflacyjną¹¹.

⁷ S. NAKAMOTO, *op. cit.*, s. 1-2, przyp. 4.

⁸ J. SZCZERBOWSKI, *Lex cryptographia*, Warszawa 2018, s. 41.

⁹ B. LASZCZAK, *Kryptowaluty: historia, mity i podstawowe aspekty prawne*, «Prokuratura i Prawo» 10/2024, s. 7.

¹⁰ Lub degerami, tzw. zimne portfele przypominające wyglądem znane nam pendrivy.

¹¹ M. MARIAŃSKI, *Problematyka kwalifikacji prawnej wirtualnej waluty we Francji*, «PiP» 10/2015, s. 92-93.

Uczestnikami sieci bitcoin są podmioty, które doprowadzają do ich wydobywania¹², osoby dokonujące transakcji w oparciu o te kryptowaluty oraz inwestorzy (wśród których można wymienić tzw. *holders* oraz tzw. *short term investors*). Zakupu kryptowalut można dokonać poprzez oficjalne giełdy kryptowalut, jak również od osób prywatnie oferujących ich sprzedaż¹³.

Zalety kryptowalut są liczne: eliminują potrzebę przejmowania kontroli nad transakcjami pieniężnymi przez bank lub inne centralne instytucje¹⁴, łączenie bloków przy użyciu technik kryptograficznych zapewnia wysoki poziom bezpieczeństwa schematu, co czyni go bardzo trudnym do podrobienia lub zmiany¹⁵. Niemniej niebezpieczeństwa i niedoskonałości kryptowalut są równie duże. Należy do nich zaliczyć niestabilność, brak oparcia w fizycznych towarach lub usługach, takich jak tradycyjne pieniądze lub złoto. Ponadto całkowita anonimowość użytkowników zachęca do dokonywania przestępstw, między innymi nielegalnego wydobywania bitmonet lub kradzieży mocy obliczeniowej do wydobywania, oszustw opartych na socjotechnice czy prania pieniędzy¹⁶. Dodatkowo sposób ich pozyskiwania ma ogromny wpływ

¹² Wydobywanie kryptowalut to proces, w którym sieci wyspecjalizowanych komputerów generują i udostępniają nowe bitcoiny oraz weryfikują nowe transakcje. Wydobywanie to proces używany w przypadku bitcoina i kilku innych kryptowalut w celu generowania nowych tokenów i weryfikowania nowych transakcji.

¹³ B. LASZCZAK, *op. cit.*, s. 11-12, przyp. 9.

¹⁴ A. LIPTON, A. TRECCANI, *Blockchain and Distributed Ledgers*, «Mathematics, Technology, and Economics», Singapore 2021, s. 291-296.

¹⁵ A.G. KHAN, G. ABDUL, H.Z. AMJAD, M. HUSSAIN, U. RIAZ, *Security of cryptocurrency using hardware wallet and QR code. Paper presented at the 2019*, [w:] *International Conference on Innovative Computing (ICIC)*, Lahore, Pakistan, 1-2/2019, s. 1-10.

¹⁶ P. OPITEK, *Przeciwdziałanie praniu pieniędzy z wykorzystaniem walut wirtualnych w świetle krajowych i międzynarodowych regulacji AML*, «Prokuratura i Prawo» 12/2020, s. 41-42.

na środowisko¹⁷. Szacuje się, że wydobywanie bitcoinów odpowiada za około 0,4% całkowitego globalnego zużycia energii¹⁸.

Powyższe wady nie stoją jednak na przeszkodzie ich ciągłego rozwoju; wartość rynku inwestycyjnego kryptowalut przekroczyła już kwotę 1,18 bilionów dolarów¹⁹. Wobec tak dużego zainteresowania należy zadać sobie pytanie, jaki jest status prawny kryptowalut, a w konsekwencji tego, jakie są skutki podatkowe dla użytkowników.

4. DEFINICJA I STATUS PRAWNY KRYPTOWALUT W POLSKIM PRAWIE

W wielu państwach zainteresowanie kryptowalutami dostrzega się nie tylko w sferze faktycznego obrotu nimi, lecz także w sferze legislacyjnej. Charakter prawny kryptowaluty był tematem między innymi dyskusji Kongresu USA, posiedzeń Parlamentu Europejskiego, jak i postępowań przed Trybunałem Sprawiedliwości UE oraz orzeczeń organów skarbowych²⁰. Wymaga również zaznaczenia, że ze względu na skomplikowaną strukturę wewnętrzną kryptowalut, w ciągu ostatnich lat, formułowano różne koncepcje ich natury prawnej²¹.

Zgodnie z definicją przedstawioną w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/8437 waluty wirtualne oznaczają cyfrowe wyznaczniki wartości, które nie są emitowane ani gwarantowane przez bank centralny lub organ publiczny, nie muszą być powiązane z walutą prawnie obowiązującą i nie posiadają prawnego statusu waluty

¹⁷ M. TEICHMANN, F.M. JOHANNES, M.CH. FALKER, *Cryptocurrencies and financial crime: Solutions from Liechtenstein*, «Journal of Money Laundering Control» 23/2020, s. 775-778.

¹⁸ M. ALQUDAH, L. FERRUZ, E. MARTÍN, H. QUDAH, F. HAMDAN, *The Sustainability of Investing in Cryptocurrencies: A Bibliometric Analysis of Research Trends*, «International Journal of Financial Studies» 11.3/2023, s. 1.

¹⁹ A. MOSIEK, *Jak inwestować w kryptowaluty w 2023 roku. Poradnik dla początkujących*, <https://businessinsider.com.pl/kryptowaluty/jak-inwestowac-w-kryptowaluty> [dostęp 5 listopada 2023 r.].

²⁰ J. MUCHA-KUJAWA, *W kierunku pieniądza cyfrowego jako powszechnego środka płatności*, «Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego» 1/2024, s. 33.

²¹ M. WNĘK, *Natura prawna kryptowaluty*, 2023, «Legalis» [dostęp 2 marca 2025 r.].

lub pieniądza, lecz są akceptowane przez osoby fizyczne lub prawne jako środek wymiany i mogą być przekazywane, przechowywane lub sprzedawane drogą elektroniczną²². Podobna definicja została również przyjęta w 2014 r. przez organizację rządową Financial Action Task Force (FATF). W stworzonym raporcie przedstawiono również klasyfikację kryptowalut. Zgodnie z założeniami można wyróżnić niewymienialne i wymienialne waluty wirtualne. Pierwsze z nich przeznaczone są wyłącznie do użytku w obrębie określonej platformy internetowej: usługowej lub rozrywkowej. Waluty wirtualne wymienialne posiadają swój ekwiwalent w walucie fiducjarnej oraz mogą być za nią zbywane i nabywane. Kolejny podział to waluty scentralizowane i zdecentralizowane. Waluty scentralizowane posiadają cechy środka wymiany, uzależnionego od konkretnego administratora. Waluty zdecentralizowane nie podlegają kontroli żadnego administratora, wydawane są przez zabezpieczone algorytmy kryptograficzne wynagradzające uczestników otwartego systemu za udostępnianie mocy obliczeniowej swoich komputerów do celów wykonywania obliczeń kryptograficznych, na których opiera się system wymiany²³.

Bitcoin, ze względu na swoje cechy według powyższej definicji, należy definiować jako walutę wymienialną zdecentralizowaną.

Pojawiły się już również państwa, które uznały bitcoin za oficjalny środek płatniczy, na równi z urzędową walutą. Pierwszym krajem, który to uczynił, jest Republika Salwadoru, niedługo po niej taki krok podjęła Republika Środkowoafrykańska²⁴.

Sięgając do regulacji krajowych, należy w pierwszej kolejności powołać się na przepisy ustawy z 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu

²² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/843 z 30 maja 2018 r. zmieniająca dyrektywę (UE) 2015/849 w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu oraz zmieniająca dyrektywę 2009/138/WE i 2013/36/UE (Dz. Urz. UE L 156 z 19.06.2018 r., s. 43).

²³ FATF, *Report. Virtual Currencies: Key Definitions and Potential AML/CFT Risk*, June 2014, s. 4, <https://bit.ly/3ETTDqE> [dostęp 22 lutego 2025 r.].

²⁴ M. WŃĘK, *Bitcoin a środek płatniczy*, «Przegląd Prawa Handlowego» 12/2022, s. 43-50.

pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu²⁵, która w art. 2 ust. 2 pkt 26 wskazuje, że przez walutę wirtualną rozumie się cyfrowe odwzorowanie wartości, które nie jest: prawnym środkiem płatniczym emitowanym przez NBP, zagraniczne banki centralne lub inne organy administracji publicznej, międzynarodową jednostką rozrachunkową ustanawianą przez organizację międzynarodową i akceptowaną przez poszczególne kraje należące do tej organizacji lub z nią współpracujące, pieniądzem elektronicznym w rozumieniu ustawy z 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych, instrumentem finansowym w rozumieniu ustawy z 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, wekslem lub czekiem oraz jest wymienne w obrocie gospodarczym na prawne środki płatnicze i akceptowane jako środek wymiany, a także może być elektronicznie przechowywane lub przeniesione albo może być przedmiotem handlu elektronicznego²⁶. Zgodnie zatem z powyższą definicją należy wskazać, że na gruncie ustawodawstwa polskiego ujęciu polskiego prawodawstwa nie w każdym przypadku można postawić znak równości pomiędzy pojęciem „kryptowaluta” i „waluta wirtualna”²⁷, co ma szczególne znaczenie w zakresie zwolnienia z podatku od czynności cywilnoprawnych.

W konsekwencji do powyższej definicji aktem prawnym, do którego odsyła wymieniony przepis, jest ustawa z 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim²⁸ (NBP). Zgodnie z art. 4 u.NBP to wyłącznie NBP przysługuje prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej. Następnie art. 32 u.NBP stanowi, że na obszarze RP prawnymi środkami płatniczymi są znaki pieniężne emitowane przez NBP.

Przepisy wymienione powyżej bardzo wyraźnie wskazują, że jedynie emisja środka płatniczego przez Narodowy Bank Polski nadaje mu status prawnego środka płatniczego. Trzeba jednak zauważyć, że nie wiąże się to z uniemożliwieniem stronom zainteresowanym umownego ustalenia spłaty zobowiązania w wybranej wirtualnej walucie. Jednakże, w razie braku takich ustaleń, nawet jeśli strona zrealizuje swoje zobowiązanie

²⁵ Tekst jedn. Dz. U. z 2023 r. poz. 1124; dalej: u.p.p.f.

²⁶ Art. 2 ust. 2 pkt 26 u.p.p.f.

²⁷ J. PIĘTKA, *Prawne aspekty prowadzenia działalności gospodarczej na rynku walut wirtualnych w Polsce*, «Przegląd Prawa i Administracji» 1/2021, s. 98-99.

²⁸ Tekst jedn. Dz. U. z 2022 r. poz. 2025; dalej: u.NBP.

za ich pomocą, ale bez zgody odbiorcy, świadczenie takie nie będzie traktowane jako wykonane. Potwierdza to również treść wyroku Trybunału Sprawiedliwości wydanego w sprawie o C-264/14, *Hedqvist*²⁹.

Z uwagi na podobieństwo w nazewnictwie mogłoby się wydawać, że nic nie stoi na przeszkodzie, by uznać kryptowaluty za waluty. W Polsce to zagadnienie należy do jurysdykcji prawa dewizowego, na podstawie jego przepisów można stwierdzić, że pomimo nazwy kryptowaluta nie może być definiowana jako waluta, w prawnym tego słowa znaczeniu³⁰. Jest tak, ponieważ jak wiadomo, wirtualne waluty nie mają postaci materialnej, natomiast zgodnie z polskim prawem za walutę uznaje się pieniądze zmaterializowane (czyli banknoty oraz monety), które są prawnym środkiem płatniczym w Polsce bądź poza nią; bitcoin w formie zdematerializowanej nie spełnia kryteriów, by móc być zaklasyfikowany jako taki³¹.

Nie ulega również wątpliwości, że z uwagi na niematerialny charakter kryptowalut mogłoby się wydawać, iż najbliżej jej do pieniądza elektronicznego. Jednak i to zagadnienie zostało w ścisły sposób określone w ustawodawstwie polskim. Definicję pieniądza elektronicznego znajdziemy w art. 2 pkt 21a ustawy z 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych³². Według tej definicji pieniądzem elektronicznym jest wartość pieniężna stanowiąca odpowiednik znaków pieniężnych, która spełnia kumulatywnie następujące warunki: jest przechowywana elektronicznie, w tym magnetycznie; przyjmowana jako środek płatniczy przez przedsiębiorców innych niż wydający ją do dyspozycji oraz jest wyrażona w jednostkach pieniężnych. W przypadku bitcoina nie można go zakwalifikować do pkt 2 i 4, tzn. nie jest wydawany na podstawie umowy w zamian za środki pieniężne oraz nie jest wyrażony w jednostkach pieniężnych. Specyfika pieniądza elektronicznego i obowiązek jego

²⁹ Wyrok TSUE z 22 października 2015 r., C-264/14, *Skatteverket p. David Hedqvist*, EU:C:2015:718.

³⁰ P. LIS-MARKIEWICZ, S. NOWAK, *Bitcoin – przyszłość inwestowania*, Warszawa 2015, s. 84-85.

³¹ Ustawa z 27 lipca 2002 r. – Prawo dewizowe (tekst jedn. Dz. U. z 2024 r. poz. 1131).

³² Tekst jedn. Dz. U. z 2024 r. poz. 30.

wykupu wynikające z wyżej wymienionej ustawy nakazują pojmować go jako substytut pieniądza gotówkowego, z kolei wirtualne waluty, ze względu na proces tworzenia i brak odniesienia do innego dobra, mogą być traktowane jako samoistna wartość pieniężna³³. Potwierdzeniem powyższych rozważań jest treść przywołanego powyżej art. 2 ust. 2 pkt 26 u.p.p.p.f.

Warte rozważenia jest również, czy kryptowaluty mogą być uznane za prawo majątkowe. Przy czym należy zwrócić uwagę, że w tej kwestii nie ma jednego wspólnego stanowiska. Za podejściem, że kryptowaluta stanowi prawo majątkowe, przemawiają poglądy doktryny³⁴ i judykatury³⁵ z okresu przed 2019 r. Taka interpretacja wynika przede wszystkim z treści art. 44 kodeksu cywilnego³⁶, w którym ustawodawca, definiując mienie, odniósł się do przedmiotu własności i innych praw majątkowych³⁷. To podejście uległo jednak zmianie wraz z wprowadzeniem nowelizacji ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych w 2019 r.³⁸ Obecne podejście judykatury, oparte na nowych przepisach, uznaje kryptowaluty za kapitał pieniężny³⁹. Kapitały pieniężne z kolei to element szeroko rozumianej kategorii kapitałów, do której oprócz pieniędzy zalicza się wszelkie dobra materialne stanowiące wymierną wartość. W dosłownym tego słowa znaczeniu kapitał określa bowiem źródła finansowania majątku. Istotne jest jednak dokładne zbadanie,

³³ P. LIS-MARKIEWICZ, S. NOWAK, *op. cit.*, s. 85, przyp. 30.

³⁴ E. GNIEWEK, [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, red. E. GNIEWEK, P. MACHNIKOWSKI, Warszawa 2017, s. 104.

³⁵ Wyrok NSA z 6 marca 2018 r., II FSK 488/16; podobnie wyrok WSA w Krakowie z 5 października 2018 r., I SA/Kr 740/18, «Lex» nr 2589950 [dostęp 5 listopada 2023 r.].

³⁶ Ustawa z 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn. Dz. U. z 2024 r. poz. 1061); dalej: k.c.

³⁷ Jednocześnie należy zauważyć, że art. 44 nie jest przepisem wystarczającym, bowiem nie odnosi się do tego, co może być przedmiotem własności, dlatego przy jego wykładni należy posilkować się art. 45 i 140 k.c.

³⁸ Ustawa z 23 października 2018 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2193).

³⁹ Wyrok WSA we Wrocławiu z 6 grudnia 2023 r., I SA/Wr 413/23; wyrok WSA w Krakowie z 19 kwietnia 2023 r., I SA/Kr 217/23.

czy mamy do czynienia z wirtualną walutą, o której mowa w ustawie o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, na rynku pojawiają się również cyfrowe składniki aktywów, które pomimo swojego niematerialnego charakteru nie mogą zostać uznane za wirtualne waluty, a zatem jako takie będą stanowiły prawo majątkowe.

W konkluzji powyższego należy jednoznacznie przyjąć, że bitcoin i inne kryptowaluty nie są prawnym środkiem płatniczym, pieniądzem elektronicznym oraz prawem majątkowym. Jednakże nic nie stoi na przeszkodzie, by uznać je za umowny środek płatniczy. Nie może bowiem zejść z pola widzenia, że w zakresie prawa umów obowiązuje zasada swobody, której granice wyznacza wyłącznie stwierdzenie: co nie jest zabronione – jest dozwolone⁴⁰.

Dzięki określeniu statusu prawnego kryptowalut możliwe jest jednoznaczne ustalenie, czy, a jeśli tak, to jakie transakcje dokonywane za ich pośrednictwem podlegają opodatkowaniu i najważniejsze, co jest podstawą opodatkowania w tym przypadku.

5. KONSEKWENCJE PODATKOWE OBROTU KRYPTOWALUTAMI

Badania pokazują, że uwaga inwestorów wiąże się z dynamiką rynku kryptowalut, taką jak ceny, zmienność i płynność⁴¹. Ta tendencja wzrostowa spowodowała, że na rynku obrotu kryptowalutami coraz częściej pojawiają się inwestorzy instytucjonalni. W dalszym ciągu jednak jest to rynek, w którym największy udział mają inwestorzy indywidualni⁴². Z tych też względów organy podatkowe starają się przyporządkować kryptowaluty do istniejących już ram prawnych. Jednym z pierwszych odniesień do kryptowalut w polskim porządku prawnym było pismo

⁴⁰ Art. 353¹ k.c.

⁴¹ L.A. SMALES, *Investor attention in cryptocurrency markets*, «International Review of Financial Analysis» 79/2022, <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S105752192100288X> [dostęp 21 czerwca 2024 r.].

⁴² M. OZDAMAR, S. AHMET, A. LEVENT, *Retail vs institutional investor attention in the cryptocurrency market*, «Journal of International Financial Markets, Institutions and Money» 81/2022.

Ministra Finansów do Marszałka Sejmu z 28 czerwca 2013 r., w którym stwierdzono, że „funkcjonowanie oraz obrót wirtualnymi walutami na terenie Rzeczypospolitej Polskiej nie narusza prawa polskiego ani prawa unijnego”⁴³. Oczywiście implikacją tego stwierdzenia stała się konieczność opodatkowania transakcji kryptowalutowych. Dzięki temu to właśnie na gruncie prawa podatkowego rozwijała się praktyka funkcjonowania kryptowalut w porządku prawnym.

Pierwszym orzeczeniem, które odnosiło się do kwestii opodatkowania kryptowalut, był wyrok Trybunału Sprawiedliwości C-264/14, *Hedqvist*. Trybunał Sprawiedliwości w tym przypadku uznał, że „ponieważ waluta wirtualna bitcoin jest umownym środkiem płatniczym, z jednej strony nie może ona być uważana za rachunek bieżący, płatność ani przelew, a z drugiej strony, w odróżnieniu od długów, czeków i innych zbywalnych instrumentów finansowych, o których mowa w art. 135 ust. 1 lit. d) dyrektywy VAT, stanowi ona bezpośredni środek płatniczy pomiędzy przedsiębiorcami, którzy go akceptują” (pkt 42 wyroku). Równocześnie, zdaniem Trybunału, bitcoin nie stanowi tytułu przyznającego prawo własności. Kryptowaluty zostały porównane na zasadzie analogii z klasycznymi walutami i tym samym Trybunał uznał, że świadczenie usług polegających na wymianie walut wirtualnych na tradycyjne i odwrotnie jest zwolnione z podatku od towarów i usług na takiej samej podstawie, jak w przypadku prawnych środków płatniczych, o ile jest dokonywane za wynagrodzeniem⁴⁴.

Przez długi czas po wydaniu tego orzeczenia nie podejmowano jednak rozważań dotyczących podatku dochodowego oraz podatku od czynności cywilnoprawnych. Istotnym wydarzeniem, które niejako wymusiło podjęcie działań w tym zakresie, było „pęknięcie bańki” kryptowalutowej pod koniec 2017 r. Rezultatem ponad rocznej hossy na rynku kryptowalut była zwiększona liczba osób chcących rozliczyć zyski i straty osiągane z obrotu kryptowalutami. Praktyczną przeszkodą

⁴³ Pismo Ministerstwa Finansów z 28 czerwca 2013 r., BPS/043-30-1238/13, «Lex» [dostęp 5 listopada 2023 r.].

⁴⁴ Wyrok TS z 22 października 2015 r., C-264/14, «Lex» nr 1814890.

ku temu były dosyć niejasne regulacje, a zwłaszcza regulacja ustawy z 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych⁴⁵.

Zgodnie z art. 1 ust. 1 pkt 1 lit. a u.p.c.c. według stanu prawnego na rok 2017, opodatkowaniu podlegają umowy sprzedaży oraz zamiany rzeczy i praw majątkowych. Jak zaś wynika z przedstawionych wcześniej rozważań, stanowisko doktryny i orzecznictwa było w tym przypadku jednolite i wskazywało, że kryptowaluty są prawem majątkowym. Naturalną konsekwencją tego było uznanie, że powinny zatem podlegać opodatkowaniu podatkiem od czynności cywilnoprawnych. Pojawił się jednak problem, bowiem głównymi miejscami wymiany kryptowalut były giełdy, na których transakcje zawierane są w sposób zautomatyzowany oraz zanonimizowany. Wobec tego nie da się określić konkretnych podmiotów zawierających transakcje, a nawet ich liczby. W konsekwencji nie sposób również rozgraniczyć, kto jest do czego obowiązany, nie wspominając już o wymogach formalnych, takich jak konieczność wypełniania deklaracji. Chaos, który się pojawił, skutkował protestami oraz licznymi skargami osób, które musiały zapłacić podatek nawet wielokrotnie wyższy niż kapitał, którym obracały na giełdzie. Jedną z popularnych strategii inwestycyjnych jest bowiem tzw. *day trading*, polegający na dokonywaniu dużej liczby transakcji w krótkim czasie. Zgodnie z ówczesnym stanowiskiem organów podatkowych od każdej takiej transakcji należało zapłacić podatek⁴⁶.

Na marginesie, konieczne było również wprowadzenie regulacji, które zapobiegą dokonywaniu przestępstw z użyciem kryptowalut. Ich popularność oraz fakt praktycznie niemożliwego wyśledzenia transakcji sprawiły, że stały się bardzo popularnym środkiem płatniczym za nielegalne usługi i towary, szczególnie w Darknecie.

Regulacje nie przystawały zatem do praktyki obrotu, dlatego niezbędne było wprowadzenie zmian.

W odpowiedzi na te potrzeby uchwalono wspomnianą ustawę z 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, a następnie ustawę z 23 października 2018 r. o zmianie

⁴⁵ Tekst jedn. Dz. U. z 2024 r. poz. 295.

⁴⁶ M. WNEK, *op. cit.*, «Lex» przyp. 12 [dostęp 18 stycznia 2024 r.].

ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawy – Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw⁴⁷.

Wprowadzone regulacje podatkowe zwalniały obrót kryptowalutami z podatku od czynności cywilnoprawnych, ale za to obejmowały go podatkiem dochodowym od osób fizycznych (odpowiednio podatkiem od osób prawnych)⁴⁸. Podkreślić jednak należy, że ta zasada ma zastosowanie wyłącznie w sytuacji walut wirtualnych, o których mowa w ustawie o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, a zatem nie będzie dotyczyła na przykład tokenów NFT, które w myśl jej definicji nie są walutami wirtualnymi. W takim przypadku zamiana lub sprzedaż nie będzie korzystała ze zwolnienia z podatku od czynności cywilnoprawnych⁴⁹.

Od tej daty przychody osiągane z odpłatnego zbycia kryptowalut zaliczane są do przychodów z kapitałów pieniężnych i opodatkowane według stawki 19% (art. 17 ust. 1 pkt 11 ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych⁵⁰). Ustawodawca sprecyzował również, że przez odpłatne zbycie waluty wirtualnej należy rozumieć: wymianę waluty wirtualnej na prawny środek płatniczy, towar, usługę lub prawo majątkowe inne niż waluta wirtualna, lub regulowanie innych zobowiązań walutą wirtualną (art. 17 ust. 1f u.p.d.o.f.). Ponadto stosownie do art. 17 ust. 1g u.p.d.o.f. przychody z odpłatnego zbycia waluty wirtualnej należy uznać za przychody z kapitałów pieniężnych również w przypadku, gdy zostały one uzyskane w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, z wyjątkiem działalności, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 12 u.p.p.p.f.

Wobec tego podatnicy zobowiązani są do rozpoznania przychodu nie tylko w sytuacji, w której dokonają zbycia kryptowaluty w zamian za przyjęte w obrocie środki płatnicze, lecz także w przypadku nabycia towarów, usług lub praw majątkowych w zamian za kryptowaluty. Przychodem podatnika jest wartość zakupionego towaru/usługi/prawa

⁴⁷ Dz. U. poz. 2193.

⁴⁸ Wyrok WSA w Poznaniu z 19 grudnia 2018 r., I SA/Po 802/18.

⁴⁹ Wyrok WSA we Wrocławiu z 1 lutego 2024 r., I SA/Wr 13/23.

⁵⁰ Tekst jedn. Dz. U. z 2015 r. poz. 163; dalej: u.p.d.o.f.

majątkowego, który powstanie również wtedy, gdy podatnik w celu uregulowania zobowiązania spełni dane świadczenie za pomocą kryptowaluty. W tej sytuacji przychód powstaje w wysokości odpowiadającej kwocie uregulowanego zobowiązania⁵¹.

W ustawie o podatku dochodowym nie ma jednak mowy o konsekwencjach podatkowych wypłaty całości lub części wynagrodzenia za świadczone usługi w formie kryptowalut. Organy podatkowe wykreowały jednak stanowisko, że taka zapłata powinna być traktowana jak transakcja barterowa. Zatem dopiero wówczas, gdy podatnik zdecyduje się na odpłatne zbycie kryptowalut, po jego stronie nastąpi przychód, o którym mowa w art. 17 ust. 1 pkt. 12 u.p.d.o.f. Jednocześnie cena zapłacona za nabycie waluty wirtualnej, czyli cena wyświadczonej usługi, będzie stanowić koszty uzyskania przychodów przy sprzedaży tej kryptowaluty⁵².

Tak samo wygląda sytuacja w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych. Niezależnie od tego, czy podatnik korzysta z rozliczenia ryczałtowego od dochodów spółek, będzie podlegał opodatkowaniu podatkiem od dochodów uzyskanych z odpłatnego zbycia walut wirtualnych na zasadach określonych w art. 22d ustawy z 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych⁵³.

Biorąc powyższe pod uwagę, czynności w obrocie kryptowalutami, które nie zostały odpłatnie zbyte, nie powoduje przychodu po stronie podatnika⁵⁴. Mogłoby to bowiem prowadzić do sytuacji podwójnego opodatkowania. Takie stanowisko podzielają również judykatura⁵⁵ oraz

⁵¹ Wyrok WSA we Wrocławiu z 6 grudnia 2023 r., I SA/Wr 413/23.

⁵² Interpretacje indywidualne Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej: z 9 stycznia 2020 r., 0113-KD IPT2-3.4011.549.2019.3.PR; z 21 października 2022 r., 0113-KD IPT2-1.4011.665.2022.2.MGR.

⁵³ Tekst jedn. Dz. U. z 2015 r. poz. 278. Szerzej wyrok WSA w Gdańsku z 11 lipca 2023 r. w sprawie I SA/Gd 342/23.

⁵⁴ K. GWIŹDŹ, *Opodatkowanie obrotu kryptowalutami opartymi na modelu Proof of Stake*, «Przegląd Politologiczny» 8/2023, s. 40.

⁵⁵ Wyrok NSA z 12 lipca 2022 r., II FSK 3094/19.

doktryna⁵⁶. Wobec tego także wytworzenie nowych jednostek oraz zamiana kryptowalut są neutralne podatkowo.

Należy jednak zwrócić uwagę na odmienne stanowisko organów podatkowych w sytuacji, gdy dochodzi do tzw. stakingu kryptowalut⁵⁷. W interpretacji indywidualnej z 22 grudnia 2022 r. Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej uznał, że przychód w wysokości wartości otrzymanych tokenów powstaje już w momencie ich uzyskania⁵⁸. Zgodnie z tą interpretacją w przeciwieństwie do walut wirtualnych opartych na modelu *Proof of Work*, gdzie bez wątpienia uzyskanie nowo utworzonych tokenów nie powoduje powstania przychodu, w przypadku modelu *Delegated Proof of Stake* przychód ten powstanie dwukrotnie. W pierwszej kolejności w momencie uzyskania nowych tokenów, a następnie w momencie ich odpłatnego zbycia⁵⁹. Interpretacja ta jednak została uchylona wyrokiem WSA w Krakowie z 19 kwietnia 2023 r., w którym w uzasadnieniu sąd przychylił się do zarzutów skarżącego i uznał, że organ błędnie zinterpretował art. 11 ust. 1 u.p.d.o.f., uznając, że przychód z praw majątkowych powstał u skarżącego w momencie otrzymania nowo utworzonych tokenów, ponieważ z tą chwilą otrzymał przysporzenie majątkowe, którym mógł swobodnie dysponować. Wbrew twierdzeniom organu przychodem nie jest każde przysporzenie majątkowe, ale takie, które mieści się w ramach art. 11 ust. 1 u.p.d.o.f. Należało zatem przeanalizować, czy otrzymane kryptowaluty lub tokeny można uznać za pieniądze, wartości pieniężne, świadczenia w naturze czy inne nieodpłatne świadczenia. W ocenie sądu tak rozumiane przysporzenie

⁵⁶ P. MAŁECKI, M. MAZURKIEWICZ, *Komentarz do art. 7b*, [w:] P. MAŁECKI, M. MAZURKIEWICZ, *CIT. Podatki i rachunkowość. Komentarz*, t. 1, Art. 1-14a, Warszawa 2022.

⁵⁷ Staking to proces aktywnego uczestniczenia w walidacji bloków na blockchainach działających w oparciu o mechanizm *proof-of-stake* (PoS), podobnie jak w przypadku miningu w łańcuchach bloków opartych na modelu *proof-of-work* (PoW). Poprzez staking kryptowaluty użytkownicy wspierają bezpieczeństwo sieci i otrzymują tokeny w nagrodę. Metoda *proof-of-stake* wiąże się z otrzymaniem dodatkowo pozyskanej kryptowaluty za blok w miejsce udostępnienia swojej kryptowaluty.

⁵⁸ Interpretacja indywidualna Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z 22 grudnia 2022 r., 0114-KDIP3-1.4011.908.2022.1.MK1.

⁵⁹ K. Gwiżdż, *Opodatkowanie obrotu...*, s. 41, przyp. 52.

w przypadku otrzymania kryptowalut nie wystąpi. Kryptowaluty nie są pieniądzem tradycyjnym, a ustawa podatkowa nie określa metody przeliczenia poszczególnych kryptowalut na pieniądz tradycyjny, nie jest zatem możliwe określenie wartości pieniężnej przysporzenia⁶⁰. Tym samym WSA potwierdził, że również w tym przypadku zdarzeniem kształtującym powstanie obowiązku podatkowego będzie otrzymanie przez podatnika określonej wartości pieniężnej lub też moment zapłaty kryptowalutą za towar lub usługę.

Istotnym zagadnieniem jest również ustalenie, co może być uwzględnione jako wydatek poniesiony na nabycie waluty wirtualnej oraz koszt związany z jej zbyciem. Zgodnie z wyrokiem WSA w Gliwicach należy przyjąć, że skoro ustawa przez pojęcie „nabycie” rozumie nabycie wtórne za pieniądze lub w zamian za świadczenie w naturze, to w świetle art. 22 ust. 14 u.p.d.o.f., w rozliczeniu podatkowym mogą być uwzględnione tylko wydatki poniesione bezpośrednio na nabycie waluty wirtualnej oraz koszty związane ze zbyciem waluty wirtualnej, co wyłącza możliwość zaliczenia do kosztów uzyskania przychodów z walut wirtualnych, wydatków pośrednio związanych z tymi przychodami. Za wydatki związane wyłącznie pośrednio należy uznać między innymi wydatki na zakup sprzętu komputerowego, energii elektrycznej, najem lokalu oraz jego przystosowanie do potrzeb kopania waluty wirtualnej. Z kolei wydatki bezpośrednio związane to oprócz ceny zakupu również prowizje pobierane przez podmioty pośredniczące w wymianie. Jednocześnie za organem podatkowym sąd przyjął, że gdyby celem ustawodawcy było, aby podatnicy mogli rozliczać w kosztach uzyskania przychodu wydatki związane z wszelkimi formami wejścia w posiadanie waluty wirtualnej, dokonałby odpowiedniego zapisu w ustawie (objął przepisami zarówno koszty nabycia, jak i wytworzenia). Ustawa takich zapisów jednak nie zawiera⁶¹.

⁶⁰ Wyrok WSA w Krakowie z 19 kwietnia 2023 r., I SA/Kr 217/23, oraz wyrok WSA w Poznaniu z 19 grudnia 2024 r., I SA/Po 434/24.

⁶¹ Wyrok WSA w Gliwicach z 2 lutego 2023 r., I SA/Gl 812/22; podobnie m.in. wyrok NSA z 2 września 2021 r., II FSK 651/21; wyrok NSA z 22 lutego 2024 r., II FSK 1448/23; wyrok NSA z 6 czerwca 2023 r., II FSK 2963/20, oraz wyrok WSA w Rzeszowie z 17 listopada 2022 r., I SA/Rz 525/22.

Warto również dodać, że po wprowadzeniu zmian w zakresie podatku dochodowego przyszedł czas na zmiany w przepisach odnoszących się do jego funkcjonowania. Profesjonalny obrót nimi stał się w Polsce działalnością regulowaną, która wymaga wpisu do rejestru, prowadzonego przez Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Katowicach. Podmioty prowadzące taką działalność muszą wykazać się między innymi odpowiednimi kwalifikacjami oraz zaświadczeniem o niekaralności⁶².

6. WNIOSKI

Ostatnie lata charakteryzowały się bezprecedensowym wzrostem popytu na kryptowaluty. Jednym z powodów tego wzrostu zainteresowania kryptowalutami stała się nieprzydatność panującej teorii ekonomii do rozwiązywania problemów systemu kapitalistycznego. W ten sposób na scenie pojawili się nowi uczestnicy, na przykład członkowie społeczności kryptograficznej, promujący modyfikację i rozbudowanie nowego porządku monetarnego, nawet spoza ekonomii, kierujący się możliwościami, jakie daje technologia blockchain, a nie nowym paradygmatem monetarnym. Powstające kryptowaluty wydają się tym samym pasować do słynnej aluzji Friedmana: „stare wino w nowych butelkach”⁶³, choć w tym przypadku w połączeniu z silnym przeciwstawieniem się nieelastycznej filozofii politycznej. Dzięki temu wzrostowi kryptowaluty stały się popularnymi aktywami na światowych rynkach finansowych⁶⁴ i stanowią alternatywę dla tradycyjnych produktów inwestycyjnych. Nie jest więc zaskoczeniem, że mogą generować znaczne przychody dla osób dokonujących obrotu nimi, a co za tym idzie, mogą stanowić znaczny dochód dla budżetu państwa, dzięki ich opodatkowaniu.

⁶² Szerzej M. WNĘK, *Kryptowaluty a rejestr działalności w zakresie walut wirtualnych*, «Przegląd Prawa Handlowego» 6/2023, s. 32-40.

⁶³ M. FRIEDMAN, *Old Wine in New Bottles*, «The Economic Journal» 101(404)/1999, s. 33-40.

⁶⁴ H. FANG, CH. CHIEN-PING, L. YEN-HSIEN, Y. XIAOHAN, *The Effect of COVID-19 on Herding Behavior in Eastern European Stock Markets*, «Frontiers in Public Health» 9/2021.

Przed 1 stycznia 2019 r. w piśmiennictwie i orzecznictwie prezentowano pogląd, że kryptowaluta stanowi źródło podmiotowego prawa majątkowego⁶⁵. Bitcoin określany był jako moneta wirtualna, której wartość nie wynika z pewnej ilości zawartego w niej kruszca, na przykład złota, lecz ma być jakoby związana z mocą obliczeniową potrzebną do jego wygenerowania albo jako miernik wartości, o którym mowa w art. 358¹ § 2 k.c.⁶⁶ Przed tą datą nie było też legalnej definicji kryptowaluty (waluty wirtualnej). Dopiero ustawa z 23 października 2018 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawy Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw wprowadziła do prawa podatkowego definicję kryptowaluty, poprzez odwołanie do definicji „waluty wirtualnej” zawartej w art. 2 ust. 2 pkt 26 u.p.p.f. Obecnie przychód z odpłatnego zbycia kryptowalut stanowi przychód z kapitałów pieniężnych. W znowelizowanym stanie prawnym ustawodawca zaliczył bowiem przychody z odpłatnego zbycia kryptowalut do przychodów z kapitałów pieniężnych. Przez odpłatne zbycie waluty wirtualnej rozumie się natomiast wymianę waluty wirtualnej na prawny środek płatniczy, towar, usługę lub prawo majątkowe inne niż waluta wirtualna lub regulowanie innych zobowiązań walutą wirtualną. Ponadto wymiana kryptowalut na inne kryptowaluty – jako niewymieniona w art. 17 ust. 1f u.p.d.o.f. – jest neutralna podatkowo na gruncie podatku dochodowego od osób fizycznych⁶⁷.

Należy wskazać, że wszystkie poruszone w artykule regulacje, choć właściwie wymuszone praktyką obrotu, wykazują właściwy kierunek legislacji. Pozytywnie należy również ocenić uznanie profesjonalnego obrotu nimi za działalność regulowaną, wymagającą wpisu do rejestru prowadzonego przez Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Katowicach.

⁶⁵ Wyrok NSA z 6 marca 2018 r., II FSK 488/16, z aprobowaną glosą A. BRACH, «Glosa» 1/2019 s. 102-108; J. KUDŁA, *Bitcoin i inne kryptowaluty (wirtualne mierniki wartości) jako przedmiot procesu i egzekucji*, «Polski Proces Cywilny» 3/2018, s. 16-23.

⁶⁶ K. ZACHARZEWSKI, *Bitcoin jako przedmiot stosunków prawa prywatnego*, «Monitor Podatkowy» 21/2014, s. 1132-1135.

⁶⁷ Wyrok NSA z 22 marca 2022 r., II FSK 1688/19.

STATUS PRAWNY KRYPTOWALUT I OPODATKOWANIE DOCHODÓW UZYSKIWANYCH Z TYTUŁU OBROTU NIMI

Streszczenie

Pojęcie kryptowaluty jest znane już od końca XX w.; ówczesny rynek potrzebował rewolucji i kryptowaluta miała się stać narzędziem do dokonania tego. Po raz pierwszy została scharakteryzowana przez Wei Dai'a jako pieniądź opierający się na kryptografii, kontrolującej tworzenie oraz dokonywanie transakcji w danej walucie. W takim znaczeniu kryptografia miała w pewien sposób zastąpić centralnych emitentów pieniędzy. Kontynuacją tej myśli stała się pierwsza kryptowaluta bitcoin, „wykopana” w 2009 r., a następnie wiele innych opierających się na tym samym kodzie źródłowym. Obecnie w wielu miejscach można płacić za pomocą kryptowalut, pojawiły się również bankomaty, w których można wpłacać i wypłacać bitcoiny. Co więcej, niektóre państwa uznały bitcoin za walutę swojego kraju. Z punktu widzenia obrotu nimi istotne znaczenie ma status prawny kryptowaluty oraz zasady opodatkowania. W polskim porządku prawnym, na skutek nowelizacji ustawy, od 1 stycznia 2019 r. sposób opodatkowania kryptowalut uległ radykalnej zmianie, głównie ze względu na zmianę ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Jednakże zmiana przepisów nie zmieniła podejścia organów podatkowych, co w przeważającej większości wymusiło konieczność podjęcia tematu przez Wojewódzkie Sądy Administracyjne oraz Naczelny Sąd Administracyjny.

THE LEGAL STATUS OF CRYPTOCURRENCIES AND INCOME TAX DUE ON CRYPTOCURRENCY TRADE

Summary

The concept of cryptocurrency has been around since the late 20th century. The market at the time needed a revolution and cryptocurrency was to become a tool to achieve this. Cryptocurrency was first described by Wei Dai as money based on cryptography for the control of the creation of a currency and transactions conducted in it. In this sense, cryptography was in a way intended as a surrogate for central money issuers. Bitcoin, the first cryptocurrency, took the idea further. It was released in 2009 and was followed by many other cryptos based on the same source code. You can now to pay in cryptocurrencies in many places, and there are ATMs where bitcoins can be deposited and withdrawn. Moreover, some countries have recognised bitcoin as their national currency. The legal status of cryptocurrencies and provisions for tax due on them are important the point of view of trading in them. Under Polish law, an amendment which came in force on

1 January 2019 has brought a radical change to the way cryptocurrencies are taxed. The new regulations are connected with changes in the Polish personal income tax act. However, the amendments to the law did not bring about a change in the approach the Polish tax authorities take to cryptocurrencies, which has forced Poland's Voivodeship Administrative Courts and its Supreme Administrative Court to take up the subject.

Słowa kluczowe: organy podatkowe; opodatkowanie kryptowalut; instrument finansowy; prawo majątkowe; waluta; pieniądz elektroniczny; kapitał pieniężny.
Keywords: tax authorities; tax due on cryptocurrencies; financial instrument; property law; currency; electronic money; monetary capital.

Literatura

- ALQUDAH M., FERRUZ L., MARTÍN E., QUDAH H., HAMDAN F., *The Sustainability of Investing in Cryptocurrencies: A Bibliometric Analysis of Research Trends*, «International Journal of Financial Studies» 11.3/2023, s. 1-25.
- ESPONOSA G., CRUZ HIDALGO E., GARCIA B.M., MATO C.S., *Money or crypto-gold? Problematics and possible worlds for cryptocurrencies*, «International Economics» 76.3/2023, s. 429-452.
- FANG H., CHIEN-PING CH., YEN-HSIEN L., XIAOHAN Y., *The Effect of COVID-19 on Herding Behavior in Eastern European Stock Markets*, «Frontiers in Public Health» 9/2021.
- FATF, *Report. Virtual Currencies: Key Definitions and Potential AML/CFT Risk, June 2014*, <https://bit.ly/3ETTDqE>.
- FRIEDMAN M., *Old Wine in New Bottles*, «The Economic Journal» 101(404)/1999, s. 33-40.
- GNIEWEK E., [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, red. E. GNIEWEK, P. MACHNIKOWSKI, Warszawa 2017.
- GWIŹDŹ K., *Opodatkowanie obrotu kryptowalutami opartymi na modelu Proof of Stake*, «Przegląd Politologiczny» 8/2023, s. 38-43.
- KHAN A.G., ABDUL G., AMJAD H.Z., HUSSAIN M., RIAZ U., *Security of cryptocurrency using hardware wallet and QR code. Paper presented at the 2019*, [w:] *International Conference on Innovative Computing (ICIC)*, Lahore, Pakistan, November 1-2/2019.
- KLINGER B., SZCZEPAŃSKI J., *Blockchain – historia, cechy i główne obszary zastosowań*, «Człowiek w Cyperprzestrzeni» 1/2017, s. 11-27.
- KUDŁA J., *Bitcoin i inne kryptowaluty (wirtualne mierniki wartości) jako przedmiot procesu i egzekucji*, «Polski Proces Cywilny» 3/2018, s. 16-26.
- LASZACZAK B., *Kryptowaluty: historia, mity i podstawowe aspekty prawne*, «Prokuratura i Prawo» 10/2024, s. 5-27.

- LIPTON A., TRECCANI A., *Blockchain and Distributed Ledgers*, «Mathematics, Technology, and Economics», Singapore 2021.
- LIS-MARKIEWICZ P., NOWAK S., *Bitcoin – przyszłość inwestowania*, Warszawa 2015.
- MAŁECKI P., MAZURKIEWICZ M., *Komentarz do art. 7b*, [w:] P. MAŁECKI, M. MAZURKIEWICZ, *CIT. Podatki i rachunkowość. Komentarz*, I, Art. 1-14a, Warszawa 2022.
- MARIAŃSKI M., *Problematyka kwalifikacji prawnej wirtualnej waluty we Francji*, «PiP» 10/2015, s. 92-100.
- MASLAK G.D., SENEL G., *Bank Consolidation and Systemic Risk: M&A During the 2008 Financial Crisis*, «Journal of Financial Services Research» 63.2/2023.
- MUCHA-KUJAWA J., *W kierunku pieniądza cyfrowego jako powszechnego środka płatności*, «Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego» 1/2024, s. 31-37.
- MOSIEK A., *Jak inwestować w kryptowaluty w 2023 roku. Poradnik dla początkujących*, <https://businessinsider.com.pl/kryptowaluty/jak-inwestowac-w-kryptowaluty>.
- NAKAMOTO S., *Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System*, 2009, https://www.ussc.gov/sites/default/files/pdf/training/annual-national-training-seminar/2018/Emerging_Tech_Bitcoin_Crypto.pdf.
- OPITEK P., *Przeciwdziałanie praniu pieniędzy z wykorzystaniem walut wirtualnych w świetle krajowych i międzynarodowych regulacji AML*, «Prokuratura i Prawo» 12/2020, s. 41-70.
- OZDAMAR M., AHMET S., LEVENT A., *Retail vs institutional investor attention in the cryptocurrency market*, «Journal of International Financial Markets, Institutions and Money» 81/2022.
- PIĘTKA J., *Prawne aspekty prowadzenia działalności gospodarczej na rynku walut wirtualnych w Polsce*, «Przegląd Prawa i Administracji» 1/2021, s. 95-110.
- POPPER N., *Digital Gold: The Untold Story of Bitcoin*, London 2015.
- SMALES L.A., *Investor attention in cryptocurrency markets*, «International Review of Financial Analysis» 79/2022, <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S105752192100288X>.
- SZCZERBOWSKI J., *Lex cryptography*, Warszawa 2018.
- TEICHMANN M., JOHANNES F.M., FALKER M.CH., *Cryptocurrencies and financial crime: Solutions from Liechtenstein*, «Journal of Money Laundering Control» 23/2020, s. 775-788.
- WŃEK M., *Bitcoin a środek płatniczy*, «Przegląd Prawa Handlowego» 12/2022, s. 43-50.
- WŃEK M., *Kryptowaluty a rejestr działalności w zakresie walut wirtualnych*, «Przegląd Prawa Handlowego» 6/2023, s. 32-40.
- WŃEK M., *Natura prawna kryptowaluty*, 2023, «Legalis».
- ZACHARZEWSKI K., *Bitcoin jako przedmiot stosunków prawa prywatnego*, «Monitor Podatkowy» 21/2014, s. 1132-1139.